

OPENHEID OVER RISICO'S EN TEGENVALLERS IS ESSENTIEEL

VERBOUWEN TUSSEN DE BEDRIJVEN DOOR

Er zijn goede redenen om ingrijpende werkzaamheden buiten het seizoen te plannen. Maar in de praktijk wordt er ook in het seizoen flink aan de installaties gewerkt. Soms omdat het moet, soms omdat het kan. Koen Koch bespreekt drie praktijkgevallen en noteert vijf tips.

Het is gebruikelijk om grote operaties in de zomerstop uit te voeren. Toch zijn er theaters te vinden die tussen de voorstellingen door hun trekkenwandbesturing vervangen of hun trekkenveld aanpassen. Stadsgehoorzaal Kampen heeft het gedaan, de Deventer Schouwburg zit er middenin en Agora in Lelystad is van plan om de trekkenwandbesturing in de wintermaanden te vervangen.

De trekkenwand van Stadsgehoorzaal Kampen is klaar. 'En ik zou het precies zo doen als het nog een keer moet', zegt hoofd techniek Larz Kemper. Tijdens een bouwkundige aanpassing van de omgeving van de zaal, die twee zomers besloeg, liet de trekkenwandbesturing het definitief afweten. De leverancier was al enige tijd failliet, er was geen redding meer aan, alleen de noodbediening deed het nog. 'Met een man extra op de rollenzolder die de noodbediening van kast naar kast plugde konden we nog opbouwen, changeren kon alleen als we ge-

Het oude systeem ging plat en opstarten was er niet meer bij

schikt materiaal inhuurden. We hebben er leuke foto's aan overgehouden, van technici die in hun boxersshort urenlang op de rollenzolder op instructies aan het wachten zijn', vertelt Larz.

Vervanging was dus acuut noodzakelijk. Met oog voor een redelijke besteltijd van onderdelen is uiteindelijk in zeven weken, op de dagen dat het kon, een nieuwe besturing geïnstalleerd. Het om en om, in groepjes, installeren vraagt veel van het aanpassingsvermogen van leverancier, gezelschappen en technici van het theater. Uiteindelijk is één voorstelling tweemaal verplaatst omdat deze veel en ingewikkelde changementen kende.

Wissel

Minder fortuinlijk is het verhaal van de Deventer Schouwburg. De oude trekkenwand kende voortdurend storingen. Al jaren werd deze niet meer uitgezet om uitvallen bij opstar-

ten te voorkomen. De besteks- en aanbestedingsprocedure duurde, ondanks de inspanningen van theater, adviseur en gemeente, zo lang dat men in het seizoen uitkwam. De programmering was niet meer aan te passen. Hoewel de nieuwe installatiedelen snel geïnstalleerd zijn, was de grote stap van overschakelen tussen oude en nieuwe besturing moeilijk te plannen. Daar kwam nog bij dat er onvoldoende ruimte op de voeding was om twee systemen te dragen. Bij het in bedrijf stellen van de eerste 15 trekken bleek de door de electroinstallateur aangegeven bruikbare stroom van 3 x 200A veel lager afgezekerd te zijn, met slechts 3 x 63A. Een startpiek gaf de doorslag. Letterlijk. Het oude systeem ging plat en opstarten was er niet meer bij. Na een reanimatie binnen 8 werkuren kon de installatie op zijn laatste krachten nog functioneren. Helaas niet zonder een voorstelling te cancellen en een andere te verplaatsen. In hoog tempo is de installatie verder voltooid en in bedrijf genomen. De bedrijfsvoering van de Deventer Schouwburg heeft er verder niet onder geleden. Hoofd techniek Marcel Pronk raadt iedereen af een dergelijke ingreep in het seizoen te doen: 'Zo'n situatie trekt een enorme wissel op je team, niemand heeft dit eerder meegemaakt, maar iedereen begrijpt de ernst. Openheid over risico's en tegenvallers is essentieel om elkaar te blijven begrijpen,' zegt Marcel. 'Er moet ruimte zijn om zorgen te delen, ook als ze niet weg te nemen zijn,' voegt hij eraan toe. Ook voor gezelschappen bleek de openheid bepalend voor de acceptatiebereidheid. 'Ze hebben over het algemeen begripvol gereageerd.'

Ervaring

In Lelystad moet het allemaal nog gebeuren. Frans van der Have is aan het afwegen of hij dat in een zomer gaat doen, of midden in het seizoen. Hij maakt een uitermate relaxte indruk. Hoewel de toneelhijsinstallatie nog niet tijdens het seizoen is vervangen heeft hij ervaring met het plaatsen van bioscoopstoelen en het uitbreiden van het geluid met een bioscoop surroundinstallatie. 'Het is een kwestie van goed plannen', zegt hij. Als het een beetje meezit is Agora een the-

Vijf tips

Marcel (Deventer) zou een grote ingreep bij voorkeur buiten het seizoen plaatsen. Frans (Lelystad) en Larz (Kampen) mijden het seizoen niet. Mocht er toch gewerkt worden binnen de programmeringsperiode dan zijn de raadgevingen van de hoofden TD behoorlijk eenduidig:

1 Zorg voor een goede planning, met daarin ruimte voor tegenvallers. Een goede planning is meer dan voorspellen wat haalbaar kan zijn. Een dergelijke installatie kun je zien als een gedeeltelijk te vervangen computernetwerk met daarin onderdelen die beperkingen kennen uit een periode van veel beperktere technische ambitie. Je komt altijd zaken tegen die anders blijken dan redelijkerwijs aangenomen.

2 Zorg dat de noodzaak en ambitie bij iedereen duidelijk is.

3 Wees absoluut open over risico's en tegenvallers. Geef technische ploeg, installateur, adviseur, maar ook directie, programmeurs en marketing de ruimte hun werk te doen en steun elkaar als het toch onoverkomelijk spannend wordt.

4 Ga na of het voordeliger is om het in het seizoen te doen. Installateurs van toneelhijsinstallaties hebben doorgaans klanten die hun opdrachten in de zomermaanden plannen. Daarop uitzonderen kan voor alle partijen voordelen hebben.

5 Besteed voldoende aandacht aan de belangrijkste betrokkenen van je podium; publiek en gezelschappen. Informatie leidt tot acceptatie.

ater dat met een werkende toneelhijsinstallatie de ombouw ingaat. 'Eigenlijk heeft ons theater geen sluitingsperiode, de bioscoop draait 365 dagen per jaar. Door voor het publiek inzichtelijk te maken wat er gaande is, voorkomen we irritatie. Mensen wensen je succes en vinden het vaak leuk

Stadsgehoorzaal Kampen kreeg een nieuwe trekkenwandbesturing tijdens het seizoen

dat er tijdelijk iets anders is,' zegt hij. 'Voorstellingen kunnen gewoon doorgaan als je goed overlegt met de groepen. Een theatertechicus met ervaring maakt er het beste van.' <<